

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/nauka/burgweide/znaki-pamieci/cegielka/200667,Pamiatkowa-cegielka.html>
05.05.2024, 19:26

Pamiątkowa cegielka

„Uprzejmie zawiadamiamy, że 6 maja [1985 roku] odbędzie się złożenie kwiatów pod obeliskiem oraz odsłonięcie tabliczki pamiątkowej na terenie byłego obozu pracy przymusowej na Sołtysowicach” – tymi słowami Towarzystwo Miłośników Wrocławia zapraszało do wzięcia udziału w skromnej uroczystości, która zainicjowała trwające kilkanaście lat upamiętnianie byłych obozów pracy przymusowej symbolicznymi cegielkami. Niestety, dziś na terenie pobożowym próżno szukać tego znaku pamięci.

Święto ludzi ze znakiem „P”
Pamiątkowe „cegiełki”
w byłych obozach pracy

W drugiej połowie lat 80. XX wieku Klub Ludzi ze Znakiem P, działający jako sekcja historyczna Towarzystwa Miłośników Wrocławia, zaczął realizować zainicjowany w latach 70. XX wieku projekt upamiętniania miejsc, w których mieściły się niemieckie obozy pracy przymusowej. Były to przeważnie gmachy szkolne oraz rozmaite zabudowania fabryczne i restauracyjne, z których nie wszystkie przetrwały do czasów współczesnych. Symbolicznymi cegiełkami postanowiono znakować wówczas nie tylko obozy, ale także wybrane większe kwatery zbiorowe i zakłady pracy, w których jako robotnicy przymusowi zatrudnienie byli Polacy.

Jedna z dwóch pierwszych takich cegiełek pojawiła się na terenie dawnego niemieckiego obozu Burgweide na ścianie budynku przy alei Poprzecznej 48—49. Wzniesiony po wojnie budynek powstał w miejscu, gdzie wcześniej istniały obozowe baraki. Ufundowana przez Towarzystwo Miłośników Wrocławia pamiątkowa cegiełka została odsłonięta **6 maja 1985 roku** — dokładnie w 40. rocznicę kapitulacji Festung Breslau. Za jej umieszczenie odpowiedzialny był Waldemar Dokowski, jeden z osadzonych w obozie Burgweide. Byli robotnicy przymusowi i ich bliscy od tego czasu spotykali się już nie tylko przy pamiątkowym głazie, ale także przy tej cegielce, i przy niej składali kwiaty m.in. w kwietniu obchodzonym jako Miesiąc Pamięci Narodowej. Tak było przez 33 lata. Pod koniec 2018 roku budynek został rozebrany, a w 2021 roku zakończono wnoszenie w jego miejscu nowego obiektu mieszkalno-usługowego. Nim się to jednak stało, grupa byłych robotników przymusowych zdemontowała i zabezpieczyła cegiełkę. Obecny w przestrzeni publicznej przez 33 lata znak pamięci, który zainicjował tak ważny proces znakowania miejsc byłych obozów pracy, przestał istnieć. Należy mieć nadzieję, że wkrótce się to zmieni, a symboliczna cegiełka trafi na planowany skwer Ofiar Obozu Burgweide.

Kamilla Jasińska
Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej
IPN we Wrocławiu